

บทที่ 2

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศเกี่ยวกับเรื่อง
มโนทัศน์ทางสุขภาพและการดูแลสุขภาพตนเองของครูที่ทำงานด้านสุขภาพกับครูที่ไม่ได้ทำงาน
ด้านสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่ายังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยมาก่อน แต่มีการศึกษาและ
วิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ทางสุขภาพ ซึ่งประกอบไปด้วย ความรู้ ทักษะคิด
ความเชื่อ หรือความเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับสุขภาพ มีดังนี้

อัปษร เตียวตระกูลวัฒนา (2522-128) วิจัยเรื่อง "ทัศนคติที่มีต่อยาเสพติดและ
ปกติวิสัยเชิงอัตนัยของนักศึกษาครู" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงทัศนคติและปกติวิสัยเชิงอัตนัย
และการสร้างแบบจำลองทำนายพฤติกรรมการเสพยาสุรา ยากระตุ้น กัญชา และเฮโรอีน
โดยใช้ทฤษฎีความเข้าใจใฝ่พฤติกรรมของฟิชเบิน (Fishbein's Behavioral Intention)
ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เคยเสพยาสุรา ยากระตุ้น กัญชา และเฮโรอีน มีแนวโน้มที่จะทำ
ตามความคาดหวังหรือชักจูงจากบุคคลอื่น ๆ ได้ง่ายกว่านักศึกษาที่ไม่เคยเสพ ส่วนทัศนคติของ
นักศึกษาต่อการเสพยาเสพติดนั้นมีบทบาทในการทำนายพฤติกรรมการเสพยาเสพติดได้น้อยมาก
ผู้ที่เคยเสพยาสุรา เป็นนักศึกษาชายถึงร้อยละ 86 ในขณะที่ผู้ที่ไม่เคยเสพยาสุรา เป็นนักศึกษาหญิงถึง
ร้อยละ 86 และนักศึกษาที่เคยเสพยาเสพติดแต่ละชนิดมักมีเพื่อนสนิทเคยเสพยาสุรา คีบสุรา
สูบกัญชา เล่นการพนัน จำนำของ เสพเฮโรอีน และเสพฝิ่น มากน้อยตามชนิดของยาที่เคย เสพ
และประการสุดท้ายการศึกษาของมารดามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคีมสุรา

สายสุรี วัชรเกียรติ (2523 : 29) วิจัยเรื่อง "การเชื่อถือโซกลางของนิสิต
มหาวิทยาลัยบางคน" ทำการทดสอบนิสิตที่เรียนจิตวิทยาเบื้องต้น จิตวิทยาสำหรับครู และ

จิตวิทยาการศึกษา ในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมนิสิตชายหญิงทั้งหมด 136 คน ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชายเชื่อมากกว่านิสิตหญิง และมีบางข้อที่มีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องเพศ ดังนี้

1. "จะดูนางให้ดูแม่ จะดูให้แม่ดูถึงยาย" นิสิตชายเห็นด้วยร้อยละ 72.22 นิสิตหญิงเห็นด้วยร้อยละ 34.15 เฉลี่ยทั้งชายและหญิงร้อยละ 49.26

2. "ผู้หญิงที่กำลังตั้งครรภ์ ถ้ามองรูปสวย ๆ งาม ๆ บ่อย ๆ ลูกที่ออกมาก็จะสวยด้วย" นิสิตชายเห็นด้วยร้อยละ 31.48 นิสิตหญิงเห็นด้วยร้อยละ 28.05 เฉลี่ยทั้งชายและหญิงร้อยละ 29.41

จากการสรุปพบว่า ทั้งนิสิตชายและหญิงยังมีความเชื่อและความเข้าใจผิดในเรื่องเพศอยู่

นूरณัยก แสงสิริกุล (2523 : 279) วิจัยเรื่อง "การสำรวจหาความเชื่อและความเข้าใจผิดเกี่ยวกับสุขภาพ" มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบทดสอบความเชื่อความเข้าใจของผู้เรียนในระดับ ปกศ. สูงปีสุดท้าย และเพื่อต้องการทราบว่าผู้เรียนมีความเชื่อและความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับสุขภาพมากน้อยเพียงใด ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อทดสอบทั้งหมดคิดเฉลี่ยในแต่ละข้อนักเรียนเชื่อและเข้าใจผิดร้อยละ 35
2. ค่าเฉลี่ยของความเชื่อและความเข้าใจผิดในเรื่องเพศศึกษา ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 62
3. ค่าเฉลี่ยของความเชื่อและความเข้าใจผิดในเรื่องโภชนาการ ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 57
4. ค่าเฉลี่ยของความเชื่อและความเข้าใจผิดในเรื่องไซคกลาง ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 46
5. ค่าเฉลี่ยของความเชื่อและความเข้าใจผิดในเรื่องอุบัติเหตุและสวัสดิศึกษา ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 45

6. ค่าเฉลี่ยของความเชื่อและความเข้าใจผิดในเรื่องสุขวิทยาส่วนบุคคล ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 39

7. ค่าเฉลี่ยของความเชื่อและความเข้าใจผิดในเรื่องโรคภัยไข้เจ็บ ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 35

สุจิตรา รักเกียรติ (2523 : 136) วิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ความเชื่อในด้านสุขภาพและสวัสดิภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์" มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบความเชื่อและความเข้าใจในเรื่องสุขภาพและสวัสดิภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้แบบทดสอบ ๗ นิสิตชั้นปีที่หนึ่ง และปีที่สี่ ภาคกลางวัน ผลการวิจัยพบว่า นิสิตหญิงและนิสิตชายมีความเชื่อและเข้าใจผิดในเรื่องสุขภาพและสวัสดิภาพไม่แตกต่างกัน นิสิตที่มีภูมิลำเนาในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเชื่อและเข้าใจผิดในเรื่องสุขภาพและสวัสดิภาพไม่แตกต่างกัน นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความเชื่อและเข้าใจผิดเกี่ยวกับสุขภาพและสวัสดิภาพน้อยกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 และนิสิตที่ได้ศึกษาวิชาเกี่ยวกับสุขภาพและสวัสดิภาพขณะที่ศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความเชื่อและความเข้าใจผิดเกี่ยวกับสุขภาพและสวัสดิภาพน้อยกว่านิสิตที่ไม่ได้ศึกษาวิชานี้

สุวดี เบญจวงศ์ (2524 : 45) วิจัยเรื่อง "ความเชื่อและความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงในวิทยาลัยครู" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อและความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักศึกษาวิทยาลัยครูทั่วประเทศ จำนวน 375 คน ในปีการศึกษา 2522 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความเชื่อและความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเรื่องเพศน้อย และนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูซึ่งอยู่ในกรุงเทพฯ และบริเวณใกล้เคียงจะมีความเชื่อและความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเรื่องเพศแตกต่างกันกับนักศึกษาที่อยู่ในวิทยาลัยครูในภูมิภาคไกลออกไป และนักศึกษาได้รับความเชื่อและความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศจากสถานศึกษามากที่สุด ส่วนครอบครัวเป็นแหล่งที่นักศึกษาได้รับความเชื่อและความเข้าใจเกี่ยวกับเพศน้อยที่สุด

สุรเดช สำราญจิตต์ (2527 : 77) วิจัยเรื่อง "ความเชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพของครูระดับประถมศึกษา เขตการศึกษา 12" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความ-

เชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพของครู ระดับประถมศึกษา เขตการศึกษา 12 ระหว่างผู้ที่มีวุฒิทาง
 สุขศึกษา และไม่มีวุฒิทางสุขภาพ ผลการวิจัยพบว่าครูระดับประถมศึกษาที่มีความเชื่อที่ผิดทาง
 ด้านสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ครูระดับประถมศึกษาชายกับครูระดับประถมศึกษาหญิงมีความ
 เชื่อแตกต่างกัน ครูระดับประถมศึกษาหญิงมีความเชื่อที่ผิดทางด้านสุขภาพสูงกว่าครูระดับ
 ประถมศึกษาชาย และครูระดับประถมศึกษาที่ไม่มีคุณวุฒิทางสุขภาพมีความเชื่อที่ผิดทางด้าน
 สุขภาพสูงกว่าครูระดับประถมศึกษาที่มีคุณวุฒิทางสุขภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพตนเองของครู ซึ่งประกอบด้วย การดูแลสุขภาพ
 สุขภาพ พฤติกรรมสุขภาพ สุขปฏิบัติ มีดังนี้

จรรยา สุวรรณทัต (2523 : 120) วิจัยเรื่อง "สุขภาพจิตของครูถิ่นกันดาร"
 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาสุขภาพจิตของครูถิ่นกันดาร ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่เป็นปัญหา
 ของครูที่สำคัญที่สุดคือ การขาดแรงจูงใจ ทั้งในด้านของวัตถุและสิ่งไม่ใช่วัตถุ อันมีมูลเหตุจาก
 การไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากเจ้าสังกัดผู้รับผิดชอบ จากความไม่พอใจในสภาพ
 ของตน ในสภาพของเด็กและของผู้ปกครอง ตลอดจนขาดความอบอุ่นปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อม

สรณ์ วรอินทร์ (2523 : 122) วิจัยเรื่อง "เสียงหนวกหูกับสุขภาพจิตครู"
 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสุขภาพจิตของครูด้านต่าง ๆ 5 ด้าน คือ ความก้าวร้าว
 ความต้องการสัมฤทธิ์ผล ความกังวลใจ อารมณ์ และปัญหาการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน
 มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่มีเสียงหนวกหู 2 โรงเรียน ผลการ
 วิจัยพบว่า สุขภาพจิตของครูในโรงเรียนที่มีเสียงหนวกหู และโรงเรียนที่มีเสียงปกติอยู่ใน
 เกณฑ์ดี แต่โรงเรียนที่มีเสียงหนวกหูและโรงเรียนที่มีเสียงปกติ แตกต่างกันดังต่อไปนี้

1. ครูหญิงที่อยู่ในโรงเรียนที่มีเสียงหนวกหูมีความกังวลสูงกว่าครูหญิงในโรงเรียน
 ที่มีเสียงปกติ
2. ครูหญิงในโรงเรียนที่มีเสียงหนวกหูมีความต้องการสัมฤทธิ์ผลสูงกว่าครูชายใน
 โรงเรียนประเภทเดียวกัน

กิตติพร บัญญาวิญญูผล (2523 : 186) วิจัยเรื่อง "สุขภาพจิตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา" มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ครูอันมีผลกระทบต่อสุขภาพจิตครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล โดยใช้แบบสำรวจสุขภาพจิตครูจากโรงเรียนชายโรงเรียนหญิง และโรงเรียนสหศึกษาประเภทละหนึ่งโรงเรียนจากทุกอำเภอ ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูหญิงมีสุขภาพจิตดีกว่าครูชาย และจำนวนครูที่มีความโน้มเอียงที่จะมีสุขภาพจิตไม่ดีนั้นจำนวนครูชายมากกว่าครูหญิง

พัชรา กาญจนารัตน์ (2523 : 195) วิจัยเรื่อง "สุขภาพจิตของครู" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะสุขภาพจิตของครูเพื่อหาแนวทางส่งเสริมสุขภาพจิตครู โดยใช้แบบทดสอบสุขภาพจิต SCL-90 (Symptom Checklist-90) ของ Leonard R. Derogilio, Ronald S. Lipman และ Lino Cori ผลการวิจัยพบว่าครูหญิงและครูชายมีความหวาดกลัวและวิตกกังวลแตกต่างกันเล็กน้อย และอาการหวาดกลัวมีเพียงเล็กน้อยจนไม่ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตของครู

กษมา สารสุนทร (2523 : 244) วิจัยเรื่อง "นักศึกษาวิทยาลัยครูเชียงรายกับยาเสพติดให้โทษ" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่านักศึกษาวิทยาลัยครูเชียงรายติดยาเสพติดเนื่องจากสาเหตุอะไร และศึกษาว่านักศึกษามีการติดยาเสพติดมากเพียงไร และติดชนิดอะไรบ้าง โดยใช้แบบสอบถามนักศึกษา ป.กศ ปีที่ 1, 2 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาหญิงและชายทั้ง 2 ระดับติดยาเสพติดมากที่สุด สาเหตุการติดเนื่องจากอารมณ์เครียด และอยู่ว่าง ๆ ลองสูบเล่น ๆ ชนิดของยาเสพติดที่นักศึกษาชายทั้ง 2 ระดับติดมากที่สุดคือ มูหรี รองลงมาเป็นกัญชา สุรา เฮโรอีน นักศึกษาหญิงที่ติดยาเสพติดมากที่สุดคือ ยาแก้ปวด รองลงมาคือ มูหรี

สุภี ไรจนวิเชียร (2528 : 59-67) วิจัยเรื่อง "ค่านิยมทางสุขภาพของนักศึกษาในสหวิทยาลัยทวารวดี" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค่านิยมทางสุขภาพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้น ค.บ ปีที่ 1 ปีการศึกษา 2528 ในสหวิทยาลัยทวารวดี และเพื่อเปรียบเทียบค่านิยมทางสุขภาพของนักศึกษาทางด้านความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพ พร้อมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมทางสุขภาพกับความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพ โดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้น ค.บ.ปีที่ 1 ปีการศึกษา 2528

ในสหวิทยาลัยทวารวดี ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีค่านิยมทางสุขภาพ เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อแตกต่างกัน โดยที่นักศึกษาหญิงมีมากกว่า ความรู้ ทศนคติ และการปฏิบัติมีผลต่อค่านิยมทางสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมทางสุขภาพกับความรู้ ทศนคติ และการปฏิบัติ พบว่านักศึกษาที่มีคะแนน ความรู้ เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสูงก็จะมีคะแนนค่านิยมทางสุขภาพเกี่ยวกับการ ป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสูงตามไปด้วย นักศึกษาที่มีทศนคติในทางบวกจะมีคะแนนค่านิยม ทางสุขภาพสูงและถ้ามีทศนคติในทางลบจะมีคะแนนค่านิยมทางสุขภาพต่ำ นักศึกษามีคะแนนการ ปฏิบัติ เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสูงก็จะมีคะแนนค่านิยมสูงไปด้วย และการปฏิบัติ เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อมีความสำคัญมากที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ทางสุขภาพและการดูแลสุขภาพตนเอง ซึ่งประกอบไป ด้วยความรู้ ทศนคติ ความเชื่อ หรือความเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับสุขภาพ และการดูแลสุขภาพ พฤติกรรม สุขภาพ สุขปฏิบัติ มีดังนี้

จาลโซ เบรินส์ และริเวอร์ (Jalso, Burns and Rivers 1965 : 263-268) วิจัยเรื่อง "ความเชื่อและการปฏิบัติเกี่ยวกับโภชนาการ" (Nutrition Belief and Prac- tice) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อและการปฏิบัติเกี่ยวกับ โภชนาการโดยส่งแบบสอบถาม ไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรในรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันในอายุ รายได้และการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์อย่างสูงระหว่างคะแนนความเชื่อกับ คะแนนการปฏิบัติทางโภชนาการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความเชื่อทำให้เกิดการปฏิบัติทางด้าน โภชนาการ และพบว่าการศึกษาสัมพันธ์อย่างสูงกับคะแนนความเชื่อและการปฏิบัติซึ่งชี้ให้เห็นว่าถ้ามีการศึกษาสูงขึ้น กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อ และการปฏิบัติมีเหตุผลขึ้นด้วย

ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ (2505 : 76) วิจัยเรื่อง "ความเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับสุขภาพ และสวัสดิภาพของผู้ที่จะเป็นครูไทยในอนาคต" (Health and Safety misconceptions among prospective teachers of Thailand) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อที่ผิด ทางสุขภาพ และสวัสดิภาพของนักเรียนฝึกหัดครูในประเทศไทย และเปรียบเทียบความเชื่อที่ผิด

ทางสุขภาพ และสวัสดิภาพของนักเรียนฝึกหัดครูตามถิ่นกำเนิด เพศ โดยใช้แบบสอบถาม นักศึกษาริทยาลัยครูที่ตั้งอยู่ในที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนฝึกหัดครูที่เกิด ใน 4 ภาคของประเทศมีความแตกต่างกันในด้านความเชื่อที่ผิดทางสุขภาพและสวัสดิภาพ นักเรียนฝึกหัดครูที่เกิดในภาคกลางจะดีที่สุด อันดับสองคือภาคใต้ และภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีน้อยที่สุด นักเรียนฝึกหัดครูหญิงมีความเชื่อที่ผิดทางสุขภาพ และสวัสดิภาพ มากกว่านักเรียนฝึกหัดครูชาย

ณรงค์ศักดิ์ ตะละภักดิ์ และคณะ (2523 : 194) วิจัยเรื่อง "ปัญหาทางสุขภาพและจิตใจของนักศึกษามหาวิทยาลัย 2521" (Urbanisation and Mental Health Problems in University Student Thailand, 1978) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสุขภาพทางกาย และจิตใจของนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัด และมาศึกษาอยู่ในกรุงเทพฯ
2. นักศึกษาที่เกิด เดิมโต และศึกษาอยู่ในกรุงเทพฯ
3. นักศึกษาที่เกิด เดิมโต และศึกษาอยู่ในภูมิลำเนาของตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่มีปัญหาน้อยที่สุด และพบว่ากลุ่มที่ 2 กลับเป็นกลุ่มที่มีปัญหาทางพฤติกรรมมากที่สุด แต่ปัญหาทางสุขภาพจิตของทั้ง 3 กลุ่มก็ยังอยู่ในขั้นไม่ร้ายแรง

ดันน์ (Dunn 1980 : 3433-8) วิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจตนเกี่ยวกับสุขภาพ และค่านิยมทางสุขภาพต่อความรู้เกี่ยวกับการรักษาตนเองทางการแพทย์และทัศนคติของนักศึกษาวิชาเอกสุขภาพระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยโอเรกอน (The Relationship of Health Locus of Control and Health Value to Medical Self-care Knowledge and Attitudes of Undergraduate and Graduate Health Education Majors in Oregon U.S.A.) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจตนเกี่ยวกับสุขภาพและความรู้เรื่องการดูแลตนเองทางการแพทย์ และทัศนคติของนักศึกษาวิชาเอกสุขภาพระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยโอเรกอน ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เรื่องการดูแลตนเอง

ทางการแพทย์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับทัศนคติที่มีต่อการดูแลตนเอง พื้นฐานทางวิชาการ และการรับรู้เรื่องความสามารถทางวิชาการส่วนบุคคล พร้อมกันนั้นพบว่าความสามารถด้านวิชาการ เป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดในการพยากรณ์ความรู้เรื่องการดูแลตนเองทางการแพทย์ ปრაกฏแนวโน้มว่า นักศึกษาที่มีความสามารถทางวิชาการสูง มีพื้นฐานทางวิชาการดี และมีทัศนคติต่อการดูแลตนเองในแง่ดี มักจะยอมรับการดูแลตนเองทางการแพทย์ได้มากกว่า

โบเนนส์สท์ (Bohnenlust 1980 : 3433-A) วิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมกับทัศนคติ เกี่ยวกับสุขภาพของนักศึกษา 2 กลุ่ม" (Relationship Between Student Values, Teacher Values, and Health Attitudes among Students Enrolles in a College-Level Personal Health Class) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมกับทัศนคติ เกี่ยวกับสุขภาพโดยแบ่งนักศึกษาเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสุขภาพส่วนบุคคล กลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มควบคุมประกอบด้วยนักศึกษาที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ และนักศึกษาที่ไม่เคยเรียนวิชาสุขภาพส่วนบุคคลมาก่อน ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มไม่มีการเปลี่ยนแปลง และคะแนนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไม่แตกต่างกันตามเพศ และสถานะทางสังคมของนักศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่าไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติระหว่างค่านิยมและทัศนคติ เกี่ยวกับสุขภาพ

สรุปการวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ

จากรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยและต่างประเทศส่วนมากศึกษาในเรื่องความเชื่อ หรือความเชื่อที่ผิดทางสุขภาพได้แก่ทางโภชนาการ สวัสดิภาพ เพศศึกษา และโภชนาการ ทัศนคติต่อยาเสพติดให้โทษ สุขภาพจิต ค่านิยมทางสุขภาพ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อกับทัศนคติ เกี่ยวกับสุขภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออันอาจตนกับความรู้เกี่ยวกับการรักษาตนเองทางการแพทย์ ตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา นักศึกษาที่จะเตรียมเป็นครูในอนาคต รองลงมาคือครูในระดับประถมศึกษา ครูมัธยมศึกษา และประชาชนทั่วไป ผลการวิจัยพอสรุปได้ว่า นักศึกษาที่มีความสามารถทางวิชาการสูงมีพื้นฐานทางวิชาการดี และมีทัศนคติการดูแลตนเองในแง่ดีมักจะยอมรับการดูแลตนเองทางการแพทย์ได้มากกว่านักศึกษาที่มีความเชื่อและความเข้าใจผิดเกี่ยวกับสุขภาพ นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีความเชื่อและความเข้าใจผิดไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่เรียนเรื่องสุขภาพ

และสวัสดิภาพมีความเชื่อและความเข้าใจผิดเกี่ยวกับสุขภาพน้อยกว่าผู้ไม่ได้เรียน นักศึกษาชายมีความเชื่อไขกลางมากกว่านักศึกษาหญิง นักศึกษาหญิงมีความเชื่อที่ผิดทางสุขภาพและสวัสดิภาพมากกว่านักศึกษาชาย นักศึกษาที่เกิดในภูมิภาคต่างกันมีความเชื่อที่แตกต่างกัน นักศึกษาติดยาเสพติดให้โทษเนื่องจากความเครียดเมื่ออยู่ว่าง และนักศึกษาที่เคยสูบบุหรี่มีแนวโน้มที่จะทำตามการชักจูงของผู้อื่น สำหรับตัวอย่างประชากรครู ผลการวิจัยพอสรุปได้ว่า ครูที่มีวุฒิ สุขศึกษามีความเชื่อที่ผิดน้อยกว่าครูที่ไม่มีวุฒิทางสุขศึกษา ครูหญิงมีความเชื่อที่ผิดมากกว่าครูชาย ครูหญิงมีสุขภาพจิตดีกว่าครูชาย ปัญหาสุขภาพจิตของครูในถิ่นกันดารขึ้นอยู่กับการขาดแรงจูงใจ ส่วนประชาชนทั่วไปนั้นผลการวิจัยพบว่า การที่มีการศึกษาสูงขึ้น ความเชื่อและการปฏิบัติจะมีเหตุผลขึ้นด้วย

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้กล่าวโดยสรุปมานี้จะเห็นได้ว่า ตัวอย่างประชากรในกลุ่มครูนั้นการวิจัยที่เกี่ยวข้องทางสุขภาพยังมีน้อยทั้งภายในและภายนอกประเทศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยเรื่อง "มโนทัศน์ทางสุขภาพและการดูแลสุขภาพตนเองของครูที่ทำงานด้านสุขภาพกับครูที่ไม่ได้ทำงานด้านสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1" เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสุขภาพของครูให้เป็นแบบอย่างพฤติกรรมทางสุขภาพ และมีการแก้ไขปรับปรุงการดูแลสุขภาพตนเองของครูซึ่งจะเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตครูให้อยู่ในระดับสูงสุดของสุขภาพที่แต่ละบุคคลจะพึงมีได้ (optimal health) พร้อมกันนั้นก็จะเป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการสุขภาพในโรงเรียน และการอบรมครูเกี่ยวกับมโนทัศน์ทางสุขภาพและการดูแลสุขภาพตนเองต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย